

Уур амьсгалын өөрчлөлтийн технологийн хэрэгцээний үнэлгээ
төслийн хаалтын семинар

2013 оны 2 сарын 20

Технологийн хэрэгцээний үнэлгээ төслийн танилцуулга

Б.Цэндсүрэн- БОНХЯ-ны УАӨАА-ны ЦХМ-
ын үндэсний товчооны дарга

Улаанбаатар хот

Агуулга

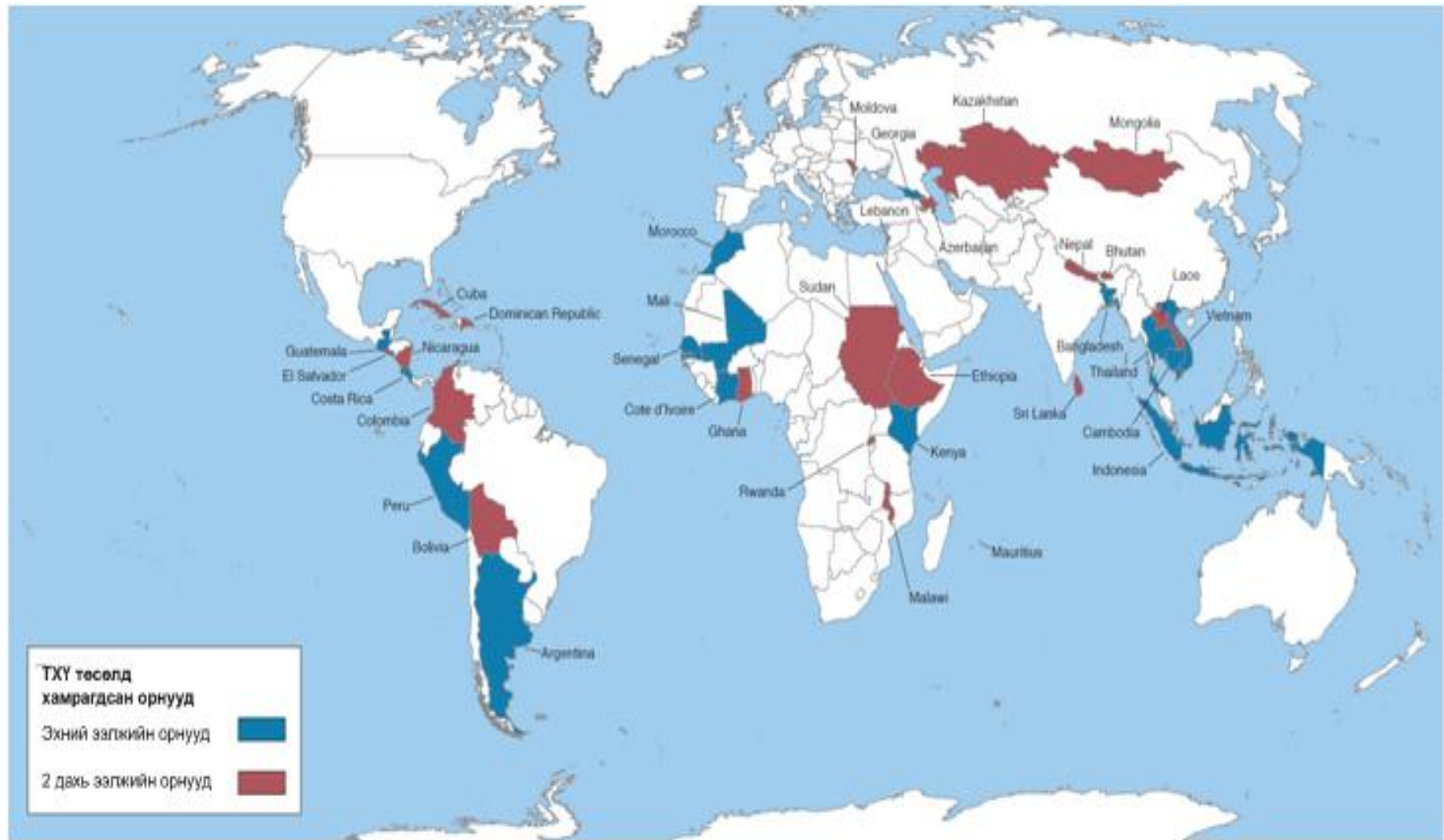
- “Технологийн хэрэгцээний үнэлгээ” төслийн танилцуулга
- Технологийн хэрэгцээний үнэлгээ (ТХҮ) хийх арга зүй
- Бүтэц, зохион байгуулалт
- Монголд төсөл хэрэгжүүлсэн хугацаа
- Технологийн үйл ажиллагааны төлөвлөгөө (ТҮАТ)
- Таатай орчин, нөхцөл

Ерөнхий мэдээлэл

- Анхны төсөл эхэлсэн огноо- **2009 оны 11 сар**
- Эхний ээлжинд төсөл хэрэгжих 15 орныг сонгох— **2009 оны 12 сар**
- Эхний ээлжийн орнуудад 18 сарын хугацаатай төсөл хэрэгжиж дууссан огноо-**2011 оны 6,7-р сар.**
- 2 дахь ээлжийн 21 орныг хамарсан төслийн хоёр дахь хэсэг эхэлсэн огноо- **2010 оны 10 сар**
- Бүсийн төв, Юнеп Рисо Төв болон олон улсын зөвлөхүүд техникийн туслалцаа үзүүлэх болон чадавхи бэхжүүлэх үйл ажиллагааг явуулах

Хамрагдаж буй орнууд

“Технологийн хэрэгцээний үнэлгээ” төслийн зорилго

- ✓ Тухайн орны идэвхитэй оролцоонд тулгуурлан уур амьсгалын өөрчлөлтөд дасан зохицох болон хүлэмжийн хийн ялгаралтыг бууруулах зорилгод нь хүрэхэд хувь нэмэр оруулах, тухайн орны тогтвортой хөгжлийн зорилго, нэн тэргүүний зорилтод нийцсэн технологийг тодорхойлж чухлаар нь эрэмблэх
- ✓ Нэн ач холбогдол бүхий хэмээн тодорхойлогдсон тухайн технологийг олж авах, нэвтрүүлэх, түгээн дэлгэрүүлэхэд тулгарч буй хүндрэл, саад бэрхшээлийг тодорхойлох
- ✓ Өндөр ач холбогдол бүхий хэмээн тодорхойлогдсон технологи, үйл ажиллагаа болон таатай орчин нөхцөлийг нарийн тодорхойлсон тухайн технологи, үйл ажиллагааг нэвтрүүлэх, хүлээн авах, түгээхэд тулгарч буй саад, бэрхшээлийг даван туулахад чиглэсэн технологийн үйл ажиллагааны төлөвлөгөө боловсруулах

Технологийн үйл ажиллагааны төлөвлөгөө боловсруулах үе шат (ТҮАТ)

1-р шат

- **Технологиудыг чухлаар нь эрэмблэх (ТХҮ)**
 - Олон шалгуурт дүн шинжилгээ, нэн тэргүүний хөгжлийн зорилт, бууруулалтын ахиу өртөг, орон нутагт ажлын байр бий болгох г.м

2-р шат

- **Саад, бэрхшээлийн дүн шинжилгээ**
 - Хууль, эрх зүй, нийгэм, ерөнхий мэдлэг

3-р шат

- **Бодлогын хувилбарууд– таатай орчин нөхцөл**
 - Хууль, эрх зүй, санхүүгийн

4-р шат

- **Технологийн үйл ажиллагааны төлөвлөгөө**
 - Нэн тэргүүний хэмээн тооцогдсон бодлогын хувилбарууд

ТХҮ төслийн бүтэц, зохион байгуулалт

Үүрэг, хариуцлагын хуваарьлалт

Тухайн орны институцуудын үүрэг, роль

ТХҮ-гээс ТҮАТ-нд

ХүХ-н ялгаралтыг
бууруулах технологиуд

Чухлаар нь эрэмблэх

Зах зээл, саад тотгорын
дүн шинжилгээ

Таатай орчин нөхцөл

Уур амьсгалын өөрчлөлтөд
дасан зохицох технологиуд

Чухлаар нь
эрэмблэх

Саад тотгорын
дүн шинжилгээ

Таатай орчин
нөхцөл

Улс төрийн үйл
явц

Технологийн үйл ажиллагааны
төлөвлөгөө

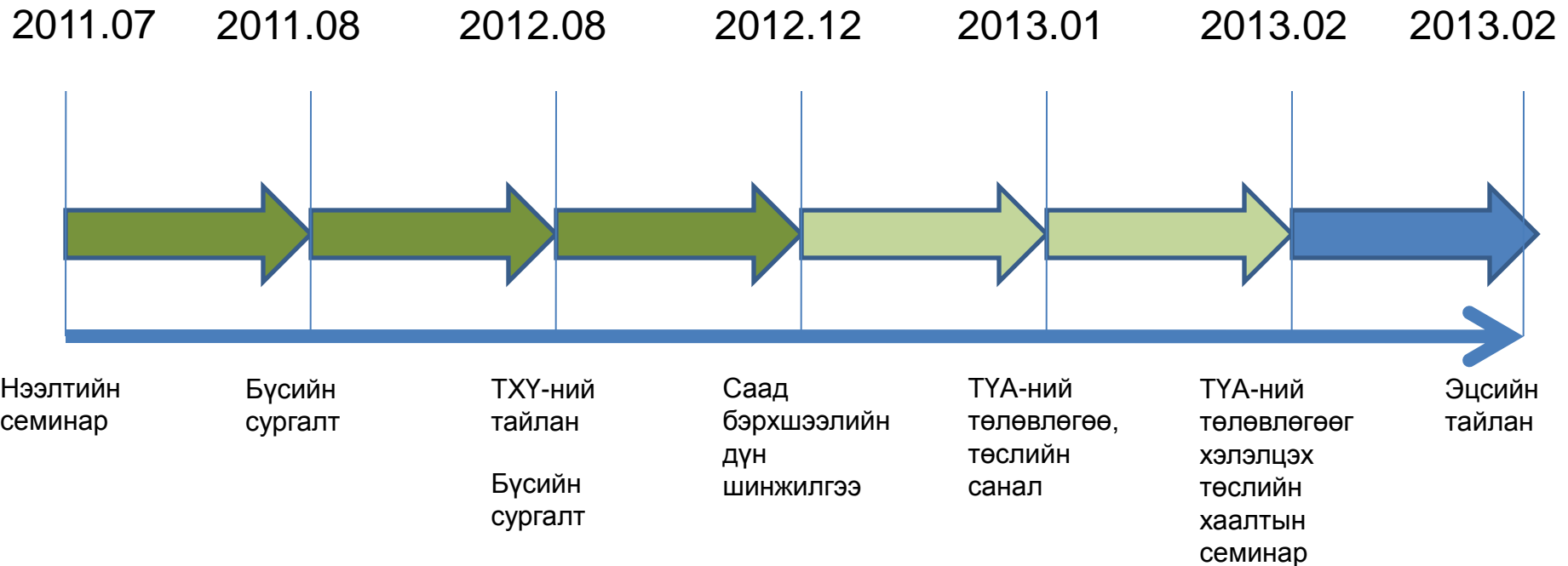
-Нэн тэргүүний хэмээн эрэмблэгдсэн бодлогын
хувилбарууд

ТХҮ-ний үйл явц: Арга зүйн дэмжлэг

ТХҮ-ний үйл , явц	Бүтэц, зохион байгуулалт		Арга зүй	Тоо баримт, мэдээллийн сан	Сургалт
	Шийдвэр гаргагч	Техникийн туслалцаа			
Технологийг чухлаар нь эрэмблэх					
1-р үе шат. Салбаруудыг чухлаар нь эрэмблэх	<ul style="list-style-type: none"> • Үндэсний ТХҮ-ний хороо 	<ul style="list-style-type: none"> • Үндэсний зөвлөхүүд 	<ul style="list-style-type: none"> • ТХҮ-ний гарын авлага 		Олон шалгуурт дүн шинжилгээний хүснэгтийн талаар чадавхи бэхжүүлэх бүсийн 1-р сургалт
2-р үе шат. Технологиудыг чухлаар нь эрэмблэх	<ul style="list-style-type: none"> • Үндэсний ТХҮ-ний хороо • Салбар тус бүрийн ажлын хэсгүүд 	<ul style="list-style-type: none"> • Үндэсний зөвлөхүүд 	<ul style="list-style-type: none"> • ТХҮ-ний гарын авлага • Олон шалгуурт дүн шинжилгээ • Хүснэгт 	<ul style="list-style-type: none"> • Гарын авлага • Help desk • Climate techwiki 	
Саад, тотгор, таатай орчиний дүн шинжилгээ	<ul style="list-style-type: none"> • Ажлын хэсгүүд 	<ul style="list-style-type: none"> • Үндэсний зөвлөхүүд 	<ul style="list-style-type: none"> • Зах зээлийн шинжилгээ хийх аргачлал • Саад, тотгорын дүн шинжилгээ • Гарын авлагууд 	<ul style="list-style-type: none"> • Бодлогын мэдээллийн сан 	Зах зээлийн саад тотгорын дүн шинжилгээ ба ТҮАТ боловсруулах загвар маягтын талаар чадавхи бэхжүүлэх бүсийн 2-р сургалт
Технологийн үйл ажиллагааны төлөвлөгөө	<ul style="list-style-type: none"> • Үндэсний ТХҮ-ний хороо • Төслийн удирдах хороо 	<ul style="list-style-type: none"> • Үндэсний зөвлөхүүд • Ажлын хэсгүүд 	<ul style="list-style-type: none"> • Загвар, маягтууд 		

Монголд төсөл хэрэгжүүлсэн хугацаа

Төсөл хэрэгжиж эхэлсэн огноо		
1	Юнеп Рисо төвтэй төсөл хэрэгжүүлэх гэрээ байгуулсан	2011 оны 4 сар
2	Үндэсний анхны зөвлөлдөх уулзалт	2011 оны 7 сарын 28
3	Чадавхи бэхжүүлэх болон туршлага солилцох сургалт, семинар	2011 оны 8 сарын 8-11

Технологийн хэрэгцээний үнэлгээ /ТХҮ/ төслийн хүрээнд боловсруулагдах тайлангууд

1-р тайлан: ТХҮ-ний тайлан

- Нэн тэргүүний ач холбогдол бүхий салбар
- Салбар тус бүр дэх нэн чухал технологи

2-р тайлан: Саад бэрхшээл, таатай орчин нөхцөлийн дүн шинжилгээний тайлан

- Технологи тус бүрээр саад бэрхшээлийн дүн шинжилгээг хииж саад бэрхшээлийг арилгах арга замыг тодорхойлох
- Адил салбар дахь технологиудад нэг таатай орчин нөхцөлийн зөвлөмж

3-р тайлан: Технологийн үйл ажиллагааны төлөвлөгөө

- Адил салбарын технологиудын хувьд нэгдсэн үйл ажиллагааны төлөвлөгөө
- Технологи тус бүрт тусгай үйл ажиллагааны төлөвлөгөө
- Нэгдсэн асуудлууд

4-р тайлан: Төслийн саналууд

- Сонгосон салбар тус бүрт дор хаяж нэг төслийн санал, ерөнхий товч танилцуулгын хамт

Саад бэрхшээлийн дүн шинжилгээ, таатай орчин нөхцөл

Агуулга:

- Ерөнхий товчлол
- 1-р бүлэг. Салбар А
 - Технологий дамжуулах, түгээн дэлгэрүүлэх урьдчилсан зорилт
 - А1 технологийг нэвтрүүлэхэд тулгарч буй саад бэрхшээл, таатай орчин нөхцөл бүрдүүлэх арга хэмжээ
 - А1 технологийн ерөнхий танилцуулга
 - А1 технологийг нэвтрүүлэхэд тулгарч буй саад бэрхшээл
 - Эдийн засаг, санхүүгийн саад бэрхшээл
 - Бусад саад бэрхшээл
 - Авах арга хэмжээ
 - Эдийн засаг, санхүүгийн арга хэмжээ
 - Бусад арга хэмжээ
 - Б1 технологийг нэвтрүүлэхэд тулгарч буй саад бэрхшээл, таатай орчин нөхцөл бүрдүүлэх арга хэмжээ
 - В1 технологийг нэвтрүүлэхэд тулгарч буй саад бэрхшээл, таатай орчин нөхцөл бүрдүүлэх арга хэмжээ
 - Саад бэрхшээлүүдийн холбоо
 - А салбар дахь технологи нэвтрүүлэхэд тулгарч буй саад бэрхшээлийг давахад туслах таатай орчин нөхцөлийн ерөнхий хүрээ
- 2-р бүлэг . Салбар Б
- 3-р бүлэг. Салбар В
- Ашигласан материал
- Хавсралт 1: Зах зээлийн зураглал, асуудлын мод
- Хавсралт 2: Оролцогч талууд, тэдэнтэй холбоо барих мэдээлэл
- Хавсралт 3: Бодлогын танилцуулга хуудас

Таатай орчин нөхцөл

- “Технологийн шинэ санаа, нийгмийн идэвхитэй оролцоо, технологи сонгох, удирдах байгууллага ба хүний нөөц, макро эдийн засгийн суурь нөхцөл, байгаль орчинд ээлтэй технологийг дэмжих тогтвортой зах зээлийн хүчин зүйлс, эрсдэлийг бууруулж оюуны өмчийг хамгаалах зохицуулалт, бүтэц, стандарт, дүрэм журам, судалгаа шинжилгээ, тэгш, шудрага байдлын асуудлыг зохицуулах болон одоо байгаа өмчийн эрхийг хүлээн зөвшөөрөх арга замууд” (IPCC, 2000).
- “НҮБУАӨСК-д таатай орчин нөхцөлийг бүрдүүлэхэд засгийн газруудын үйл ажиллагаанд голчлон анхаарсан байна. Жишээ нь шударга худалдааны бодлого, технологи нэвтрүүлэхэд техникийн, хууль эрх зүй, зохицуулалтын түвшинд тулгарч буй саад бэрхшээлийг арилгах, төрийн болон хувийн хэвшилд технологи дамжуулахад таатай орчныг бий болгох ил тод, ухаалаг эдийн засгийн бодлого, зохицуулалтыг бий болгох (НҮБУАӨСК-ийн талуудын 7-р бага хурлын 4-р шийдвэр).

Таатай орчин, нөхцөл гэдэг нь “Технологийг хөгжүүлэх, ашиглах, түгээхэд саад болж буй хүчин зүйлсийг арилгах, уур амьсгалын өөрчлөлтөд дасан зохицох болон ХүХ-н ялгаралтыг бууруулах технологи дамжуулах боломж олгож буй орчин, нөхцөл”.

Таатай орчин нөхцөл

Таатай орчин, нөхцөл гэдэг нь технологи дамжуулалт амжилттай, үр ашигтайгаар явагдах орчин нөхцөл юм.

- Хөгжиж буй орнуудад таатай орчин, нөхцлийг бүрдүүлэх зорилгоор төрөл бүрийн бодлогын болон санхүүжилийн арга замуудыг ашиглах боломжтой
- Уур амьсгалын тохиромжтой бодлого, эрчим хүчний үр ашигийн стандарт, шошгололт, эрчим хүчний татаас өгөх арга суурь хүрээг сайжруулах, санхүүжилтийн шинэ арга замуудыг бий болгох.
- Санхүүжилтийн таатай нөхцөл– жижиг, дунд үйлдвэрлэлийн санхүүжилтийн арга зам, эрсдэлийг бууруулах үйл ажиллагаа, эцсийн хэрэглэгчийн санхүүжилтийн арга зам, нүүрстөрөгчийн санхүүжилтийн арга зам, түрүүлж арга хэмжээ авагсдыг урамшуулах арга зам.

Технологийн үйл ажиллагааны ТӨЛӨВЛӨГӨӨНИЙ ТАЙЛАН

Зорилтод бүлэг

- Бодлого боловсруулагчид
- Оролцогч талууд
- Олон улсын санхүүжүүлэгч, донор байгууллагууд
- :
- Агуулга:
 - Үйл ажиллагааны төлөвлөгөөний товч, тодорхой тайлбар
- Гол бүтэц:
 - ТХҮ-ний тайлан болон саад бэрхшээл, таатай орчин нөхцөлийн тайлангийн агуулга болон дүгнэлтийн товчлол
 - Боловсруулагдсан буюу тодорхойлогдсон үйл ажиллагаануудаас сонгогдсон бүлэг арга хэмжээг тусгасан үйл ажиллагааны төлөвлөгөө

Технологийн үйл ажиллагааны ТӨЛӨВЛӨГӨӨНИЙ ТАЙЛАН

Ерөнхий хураангуй

- А салбарын ТҮА-ний төлөвлөгөө
 - Салбарын түвшин дэх үйл ажиллагаа
 - Салбарын тодорхойлолт, технологи түгээн дэлгэрүүлэх зорилт
 - Салбарын түвшин дэх саад бэрхшээл, санал болгож буй үйл ажиллагаа
 - Салбарын түвшин дэх үйл ажиллагааны төлөвлөгөө
 - А1 технологийн үйл ажиллагааны төлөвлөгөө
 - Технологийн талаар
 - Технологи дамжуулах, нэвтрүүлэх зорилт
 - Технологи түгээн дэлгэрүүлэхэд тулгарч буй саад, бэрхшээл
 - А1 технологийн хүрээнд санал болгож буй үйл ажиллагааны төлөвлөгөө
 - А2 технологийн үйл ажиллагааны төлөвлөгөө
 - А3 технологийн үйл ажиллагааны төлөвлөгөө
- Б салбарын ТҮА-ний төлөвлөгөө
- В салбарын ТҮА-ний төлөвлөгөө
- Нийтлэг асуудлууд болон дүгнэлт
- Ашигласан материал
- Хавсралт 1: Оролцогч талууд болон холбоо барих хаяг

Технологийн үйл ажиллагааны төлөвлөгөө-ТҮАТ

-нэн тэргүүний бодлогын хувилбарууд

Зах зээлд нэвтрэх үйл ажиллагааг нэмэгдүүлэх нэн тэргүүний үйл ажиллагаанууд

- Улс төрчдийн сонирхлыг татах улс төрийн үйл явц

Агуулга

- Таатай орчин нөхцөлийн хүчин зүйлс
- Үүрэг хариуцлага хүлээх хувь хүн, байгууллага
- Хэрэгжүүлэх үе шат, хугацаа
- Шаардлагатай нөөц
 - Санхүүжилтийн хэрэгцээ (гадаад, дотоод)
 - Ирээдүйд бий болох технологи дамжуулах санхүүжилтийн механизмуудыг төлөвлөгөөнд тусгаж болно

Технологи дамжуулалтыг санхүүжүүлэх боломжууд

- Уур амьсгалын өөрчлөлттэй холбоотой олон улсын сангууд
- ХүХ-н ялгаралтыг бууруулах болон дасан зохицох, технологийн талаар хамтын ажиллагааг дэмжсэн боломжит санхүүжилтийн эх үүсвэрүүд
- Дасан зохицох санхүүжилтийн эх үүсвэрүүд

Анхаарал тавьсанд
баярлалаа!!!

www.climatechange.gov.mn

www.cdm-mongolia.com